

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Ndc/40/2023
Identifikačné číslo spisu: 1423205225
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1423205225.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky (matky maloletej D. I., narodenej XX. U. XXXX) E. I., narodenej XX. N. XXXX, R.K., F. XX, zastúpená advokátskou kanceláriou JUDr. Michaela Ďuričkovičová, s. r. o., Bratislava, Cukrová 14, IČO: 51 240 912, proti odporkyni L. I., narodenej XX. C. XXXX, L., E. XXXX, o nariadenie neodkladného opatrenia, v konaní vedenom na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. 27/69/2023, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava IV s postúpením sporu, takto

rozhodol:

N e s ú h l a s Mestského súdu Bratislava IV s postúpením sporu j e d ô v o d n ý.

Na prejednanie návrhu matky maloletej D. I. o nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 27.07.2023 je vecne príslušný Mestský súd Bratislava II.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava II postúpil predmetnú vec Mestskému súdu Bratislava IV ako súdu kauzálnu príslušnému v zmysle § 40, § 43 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v spojení so zákonom č. 150/2022 Z. z. účinným od 01.06.2023 a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „CSP“). Zo spisu vyplýva, že matka sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia doručeným Mestskému súdu Bratislava II dňa 27.07.2023 pod sp. zn. 27P/69/2023 domáhala vydania neodkladného opatrenia týkajúceho sa nezhody rodičov maloletej ohľadom zverejňovania obrazových podobizní maloletej na instagramovom účte manželky otca maloletej. Otec maloletej so zverejňovaním súhlasí, matka to považuje za zásah do súkromia ich maloletej dcéry a preto so zverejňovaním obrazových snímok manželkou otca ich dcéry nesúhlasí. Mestský súd Bratislava II má za to, že predmetom konania nie je nehoda rodičov o podstatných veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa v zmysle § 35 Zákona o rodine, keďže žalovanou je osoba odlišná od rodiča dieťaťa, ale ide o spor o ochranu osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka.

2. Mestský súd Bratislava IV s postúpením návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nesúhlasil a predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu spoločne nadriadenému podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP na rozhodnutie o príslušnosti. Uviedol, že rozlíšenie medzi podstatnými a

nepodstatnými vecami týkajúcimi sa výkonu rodičovských práv a povinností predstavuje výlučne podmienku pre to, aby o veci (podstatnej) mohol súd vôbec rozhodovať. Poukázal, že súd si musí najskôr vždy posúdiť, či sa nezhoda rodičov týka podstatnej alebo nepodstatnej veci týkajúcej sa výkonu rodičovských práv a povinností, pričom ak dospeje k záveru, že sa nejedná o podstatnú vec, musí konanie zastaviť pre nedostatok právomoci (a nie postúpiť), keďže len nezhody v podstatných veciach zakladajú právomoc súdu na rozhodnutie o tejto nezhode. Zdôraznil, že podľa § 3 ods. 3 zákona číslo 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) je Mestský súd Bratislava II miestne príslušný na konania podľa tretej hlavy druhej časti CMP, medzi ktoré podľa § 111 písm. h) CMP patrí aj konanie o veciach maloletého, o ktorých sa rodičia nevedia dohodnúť, a to bez ohľadu na to, či ide o veci podstatné alebo bežné (týkajúce sa výkonu rodičovských práv a povinností). Zároveň je bezvýznamným, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia smeruje len voči manželke otca maloletej, keďže podstata sporu pramení práve z nezhody rodičov maloletej o výkone ich rodičovských práv a povinností, pričom v takomto prípade § 10 ods. 1 CMP umožňuje súdu, aby otca do konania pribral.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd najbližšie spoločne nadriadený mestskému súdu Bratislava II a Mestskému súdu Bratislava IV podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP na rozhodnutie o príslušnosti preskúmal spor a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava IV s postúpením sporu je dôvodný.

4. Podľa § 7 ods. 2 CMP v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu, je účastníkom aj ten, o koho právach a povinnostiach sa má konať.

5. Podľa § 10 ods. 1 CMP ak sa niekto z tých, o ktorých právach a povinnostiach sa má konať nezúčastní konania od jeho začatia, vydá súd, len čo sa o ňom dozvie, uznesenie, ktorým ho priberie do konania ako účastníka.

6. Podľa § 111 písm. h) CMP v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o veciach maloletého, o ktorých sa rodičia nevedia dohodnúť.

7. V súlade s ustanovením § 112 ods. 1 CMP na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má maloletý v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom.

8. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

9. Podľa § 35 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vystaňovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

10. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

11. Dovolací súd poukazuje, že rodičovské práva a povinnosti sú upravené v § 28 Zákona o rodine, pričom predstavujú súhrn práv a povinností, ktoré patria rodičom vo vzťahu k ich maloletému dieťaťu. Súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä: sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, zastupovanie maloletého dieťaťa, správa majetku maloletého dieťaťa. Výpočet rodičovských práv a povinností vymedzený v § 28 ods. 1 Zákona o rodine je len demonštratívny a najrôznejšie životné situácie neumožňujú tento výpočet považovať za uzatvorený.

12. Ustanovenie § 111 písm. h) CMP hovorí, že v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých

súd rozhoduje o veciach maloletého, o ktorých sa rodičia nevedia dohodnúť. Toto konanie začína len na návrh a jeho hmotnoprávnym podkladom je § 35 Zákona o rodine. Hoci je toto konanie obligatórne návrhové, treba na okruh účastníkov aplikovať § 7 ods. 2 CMP (ktoré sa venuje len určeniu okruhu účastníkov v konaniach, ktoré sa môžu začať aj bez návrhu). Neexistuje iná možnosť, preto treba využiť analógiu zakotvenú v článku 3 ods. 1 Základných princípov CMP, ktorá hovorí, že ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa tohto ustanovenia alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci. Princíp analógie môže byť využitý v konaní podľa § 111 písm. h) CMP vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, kde súd rozhoduje vo veciach maloletého, o ktorých sa rodičia nevedia dohodnúť. V posudzovanej veci matka maloletej nedala súhlas tretej osobe - manželke otca maloletej na zverejňovanie a rozširovanie podobizne svojej dcéry v online priestore, otec maloletej so zverejňovaním ich dcéry v online priestore jeho manželkou súhlasí.

13. Za podstatnú vec je možné jednoznačne považovať konanie, kedy dochádza k zverejňovaniu fotografií maloletého dieťaťa na profiloch sociálnych sietí rodiča, v tomto prípade manželkou otca maloletej, ktoré sú verejné alebo viditeľné pre stovky osôb, vyžaduje sa na takéto zverejnenie súhlas druhého rodiča. Ak otec maloletej s týmto konaním súhlasí a jeho manželka napriek vyjadrenému nesúhlasu matky maloletej pokračuje so zverejňovaním podobizny dieťaťa na sociálnych sieťach, pôjde o konanie v rozpore so záujmami maloletého dieťaťa, ako aj nerešpektujúce rodičovské práva druhého rodiča. Dovolací súd poukazuje, že podstatnosť nie je determinovaná len napr. samotnou skutočnosťou zverejnenia obrazovej podobizny maloletého dieťaťa vo verejnom priestore, ale ide o kvalifikovaný obsah „podstatnosti,“ ktorá je určovaná rozsahom, spôsobom účelom zverejňovania. Preto potreba úpravy neodkladným opatrením musí byť naliehavá, čo v sebe zahŕňa najmä časové hľadisko potreby neodkladnej úpravy, ktorá musí prísť v správnom čase. Ďalej musí ísť o potrebu nevyhnutnú, ktorá je určovaná samotnou podstatou hrozacej ujmy na právach dotknutej osoby, ktorá sa ich dovoľáva, alebo v prospech ktorej sa posudzujú. A napokon nariadené neodkladné opatrenie (ak by bolo vydané) sa vyžaduje upraviť primerane tak, aby prostriedky a spôsoby jeho realizácie nevybočili z prijateľného, proporcionálneho rámca pomeru ohrozeného práva a následkov, ktoré hrozia úpravou neodkladným opatrením. Predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia je splnenie podmienky naliehavosti. Ak determinantom naliehavosti je „najlepší záujem“ dieťaťa, potom je treba zisťovať obsah tohto záujmu. Obsahom býva spravidla trvajúci, stabilný a nerušený záujem dieťaťa. Tento formujú rodičia. Súd musí okrem iného zistiť, či ide o akceptovaný stav, alebo sa z počínania manželky otca stala neakceptovateľná aktivita. Dovolací súd teda uzatvára, že za bežnú vec nie je možné považovať zverejňovanie podobizny dieťaťa na sociálnych sieťach a na takéto zverejnenie sa vyžaduje súhlas druhého rodiča. Prípadné rozhodnutie súdu o podstatnej veci týkajúcej sa výkonu rodičovských práv podľa § 35 Zákona o rodine nie je rozhodnutím obmedzujúcim rodičovské práva. Pri rozhodovaní súdu sa samozrejme bude individuálne posudzovať konkrétny prípad, predložené dôkazy, ale predovšetkým záujem maloletého dieťaťa.

14. Nie je významné, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia smeruje len voči manželke otca maloletej. Podstata sporu pramení práve z nezhody rodičov maloletej o výkone ich rodičovských práv a povinností. Matka maloletej nedala súhlas tretej osobe - manželke otca maloletej na zverejňovanie a rozširovanie podobizne svojej dcéry v online priestore, otec maloletej so zverejňovaním ich dcéry v online priestore jeho manželkou súhlasí. Právo byť pribratý ako účastník má každý, či je práva sa budú v konaní prejednávať, hoci výrok súdneho rozhodnutia ich bezprostredne neidentifikuje. O pribratí účastníka do konania rozhodne súd uznesením. Výdanie uznesenia o pribratí účastníka do konania je viazané na vedomosť súdu o skutočnostiach, ktoré zakladajú toto procesné postavenie a to z úradnej činnosti, vykonaného dokazovania, na základe podnetu, alebo ho iniciuje samotný subjekt, ktorý má postavenie účastníka konania. V tomto prípade ust. § 10 ods. 1 CMP umožňuje súdu, aby otca do konania pribral. Aj v zmysle ust. § 7 ods. 2 CMP vyplýva, že väčšina mimosporových konaní je čo do začatia konania ovládaná princípom oficiality, čo nevylučuje možnosť iniciovať konanie podaním návrhu na začatie konania alebo podnetom na súd, pričom však stanovenie okruhu účastníkov konania nie je ponechané na prípadného navrhovateľa, ale kritériá pre účasť na konaní sú upravené zákonom odlišne. Zo spôsobu vymedzenia účasti na konaní - účastníkov konania určuje zákon, resp. účasť na konaní

odvodí súd vo vzťahu k predmetu konania. Procesné vnímanie účasti na konaní zakladá postavenie navrhovateľa ako účastníka konania a všetkých, ktorých práva a povinnosti síce nebudú bezprostredne upravené v enunciiate rozhodnutia, ale výrok rozhodnutia ich postavenie v právnych vzťahoch ovplyvní - budú ním dotknuté.

15. Najvyšší súd na základe uvedených dôvodov dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava IV s postúpením veci Mestským súdom Bratislava II je dôvodný a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.

16. Rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.